

Asia: VN/2215/2025

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?

Esityksessä arvioidaan, että uudistus ei loisi uusia tehtäviä kunnille, vaan yhtenäistäisi nykyisiä raportointivelvoitteita. Lieksan kaupungin näkemyksen mukaan esityksen vaikutuksia kuntien talous- ja tietojärjestelmiin sekä henkilöstöresursseihin on kuitenkin arvioitu liian optimistisesti.

Kuntaliiton kyselyn mukaan hyvinvointialueet ja kunnat ovat arvioineet kustannukset merkittäviksi, mutta työryhmän mietinnössä ei viitata tähän kyselyyn. Ostolaskutietojen raportointi vaaditussa muodossa vaatii merkittäviä muutoksia talousjärjestelmiin ja niiden ylläpitoon.

Kustannusvaikutukset voivat olla huomattavia, ja ne kohdistuvat erityisesti käyttöönottoon, mutta myös jatkuvaan ylläpitoon ja raportointiin.

Kuntien tietojärjestelmien muutostarpeiden kustannukset tulee ottaa huomioon esityksen hyötyjä punnittaessa. Raportoinnista aiheutuvat pysyvät ja kertaluonteiset kulut tulisi korvata kunnille täysimääräisesti, kuten Kuntaliitto on omassa lausunnossaan lakialoitteesta todennut.

2. Huomionne ehdotetusta hankintatietovarantolaista ja sen perusteluista?

Kunnan on päivitettävä taloushallinnon järjestelmiään ja prosessejaan, jotta tiedot voidaan toimittaa vaaditussa muodossa. Tämä aiheuttaa sekä merkittäviä alkuvaiheen kustannuksia että jatkuvia ylläpitokustannuksia.

Mietinnössä kustannusten korvaaminen ja hallinnollinen taakka on arvioitu vähäiseksi, mutta Lieksan kaupungin näkemyksen mukaan arvio on virheellinen. On olemassa merkittävä riski, että kustannuksia ei korvata kunnille täysimääräisesti, vaan ne kuitataan teoreettisilla säästöillä, jolloin kustannukset jäävät kuntien katettaviksi.

Käyttöönoton sujuvuus ja kustannukset muodostavat haasteen, koska kuntien taloushallinnon järjestelmät vaihtelevat, eivätkä nykyiset järjestelmät mahdollista tietojen siirtymistä suoraan. Tämä edellyttää järjestelmämuutoksia ja voi vaatia manuaalista tietojen poimintaa ja muokkausta. Pienissä kunnissa henkilöstöresurssit ovat rajalliset, ja uudet raportointivelvoitteet, kilpailutustunnisteiden ja salassapitomerkintöjen lisääminen sekä tietosuojan varmistaminen edellyttävät lisäosaamista. Riskinä on, että muutosta ei voida toteuttaa ilman ulkopuolista apua.

Kunnille ei tule määritellä myöskään tehtäviä, jotka valtio voi järjestää hoidettaviksi automaattisesti (esim. tarjousaineiston toimittaminen valtiokonttorille). Tietosuojan, tietoturvan ja automaation varmistaminen sekä riittävät siirtymäajat ovat keskeisiä edellytyksiä onnistuneelle toimeenpanolle. Lieksan kaupunki tukee Kuntaliiton eriävää mielipidettä hankintatietovaranto lakiehdotuksesta. Kuntaliiton esiin nostamat huomiot kustannusten korvaamisesta, tehtävien määrittelystä sekä hallinnollisen taakan ja järjestelmämuutosten vaikutuksista ovat perusteltuja ja tulee ottaa huomioon lain jatkovalmistelussa.

3. Huomionne ehdotetuista muutoksista julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin sekä edellä mainittujen lakien perusteluista?

-

4. Huomionne ehdotetuista muutoksista Valtiokonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluista?

-

5. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?

-

Hyvärinen Marika
Lieksan kaupunki